

Pielikums Nr. 2

PATA Ētikas kodeksam

Piespiedu un bērnu darba nepieļaujamības politika

ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi paredz veikt tūlītējus un efektīvus pasākumus, lai izskaustu piespiedu darbu, mūsdienu verdzību un cilvēku tirdzniecību un nodrošinātu bērnu darba ļaunāko formu aizliegšanu un izskaušanu¹. Apzinoties uzņēmumu lomu šī mērķa sasniegšanā, PATA grupa ir izstrādājusi piespiedu un bērnu darba nepieļaujamības politiku, ko piemēro gan savā darbā, gan pieprasa to ievērot saviem piegādātājiem un sadarbības partneriem, tādējādi nodrošinot šīs politikas principu ievērošanu visā piegādes ķēdē.

Politikas mērķis

Šīs politikas mērķis ir aprakstīt PATA grupas uzņēmumu darbības principus, ievērojot cilvēktiesības, kas nosaka piespiedu un bērnu darba nepieļaujamību.

Piespiedu darbs

"Piespiedu darbs" nozīmē visu darbu, kas, draudot ar sodu, tiek kategoriski pieprasīts no ikvienas personas un attiecībā uz kuru persona nav brīvprātīgi pieteikusies².

PATA grupas uzņēmumi ievēro visus spēkā esošos normatīvos aktus, kas nosaka piespiedu darba nepieļaujamību. Uzņēmums informē darbiniekus par viņu tiesībām, uzsākot darba tiesiskās attiecības valodā, kuru saprot darba ņēmējs. Pirms darba tiesisko attiecību uzsākšanas uzņēmums un potenciālais darba ņēmējs rakstveidā paraksta darba līgumu, katrai pusei nodrošinot vienu līguma eksemplāru.

PATA grupas uzņēmumi nodrošina, ka jebkurš darbinieks var brīvi uzsākt un brīvi izbeigt darba tiesiskās attiecības.

PATA grupa neierobežo darbinieku tiesības brīvi pārvietoties vai brīvi izbeigt darba tiesiskās attiecības, tajā skaitā, bet ne tikai izskaužot šādu praksi:

- ▶ fizisku vai mentālu iebiedēšanu;
- ▶ samaksas iekasēšanu par darba attiecību uzsākšanu;
- ▶ finansiālus sodus, kas saistīti ar darba veikšanu;
- ▶ tādu mērķu noteikšanu, kas nav izpildāmi noteiktajā darba laikā;
- ▶ neierobežotu piekļuvi darbinieka identifikācijas vai citiem personīgiem dokumentiem;
- ▶ dzīvesvietas nodrošināšanu darba vietā ar ierobežotām iespējām pārvietoties.

PATA grupas uzņēmumi neuzsāk darba attiecības ar darbiniekiem parāda atgūšanas nolūkos par labu trešajām pusēm vai pašam uzņēmumam.

PATA grupas uzņēmumos vietās, kur drošības apsvērumu dēļ pārvietošanās iespējas ir ierobežotas ar elektroniskām atslēgām, uzņēmums darbiniekiem, kuri šajās vietās veic darba pienākumus, nodrošina atbilstošas elektroniskās atslēgas, lai darbinieks varētu brīvi pārvietoties. Darba attiecību nosacījumi neierobežo darbinieka pārvietošanās tiesības ārpus darba vietas.

PATA grupas uzņēmumi darbiniekam nenosaka pienākumu dzīvot uzņēmumam piederošā dzīvesvietā. Ja darbinieks mīt uzņēmumam piederošā dzīvesvietā, tā pārvietošanās netiek ierobežota.

Uzsākot darba tiesiskās attiecības ar darbinieku, PATA grupa nepieprasa un neuzglabā darbinieka personīgos identifikācijas dokumentus.

¹ ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi (Nr.8.7), pieejams: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/economic-growth/>

² Piespiedu darba konvencija, Starptautiskā darba organizācija, pieejams: <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/41>

Bērnu darbs

PATA grupa atzīst, ka ikvienam bērnam, cita starpā, ir tiesības uz veselīgu un drošu vidi, piekļuvi izglītībai, rotaļām un atpūtai, pienācīgu dzīves līmeni, kā arī būt aizsargātam no ļaunprātīgas izmantošanas vai cita kaitējuma.

PATA grupas uzņēmumos netiek nodarbināti bērni, kas ir jaunāki par 15 gadiem.

Bērni, kas ir sasnieguši minimālo nodarbinātībai pieļaujamo vecumu, PATA grupas uzņēmumos netiek nodarbināti bīstamos darba apstākļos vai darbos, kas varētu kaitēt bērna personīgajai izaugsmei, tikumībai un attīstībai. Bīstams darbs ir jebkāda veida darbs, kas var kaitēt personas veselībai, drošībai, tikumībai un attīstībai, tostarp, bet ne tikai nakts maiņas, virsstundas, smagu priekšmetu pārvietošana, ekstrēmas temperatūras un trokšņa iedarbība, darbs ar bīstamām mašīnām.

PATA grupas uzņēmumos ir nulle tolerance pret bērnu darba ļaunākajām formām:

- ▶ visas verdzības formas vai prakse, kas līdzinās verdzībai, tādas kā bērnu pārdošana vai nelegāla tirdzniecība, parāda kalpība un dzimtbūšana, piespiedu vai obligātais darbs, tajā skaitā bērnu piespiedu vai obligātā rekrutēšana izmantošanai bruņotajos konfliktos;
- ▶ bērnu izmantošanu, iegādi vai piedāvāšanu prostitūcijai, pornogrāfijas produkcijas ražošanai vai pornogrāfiskiem priekšnesumiem;
- ▶ bērnu izmantošanu, iegādi vai piedāvāšanu nelegālām darbībām, jo īpaši narkotisko vielu, kā tās ir noteiktas attiecīgajos starptautiskajos līgumos, ražošanā un tirdzniecībā;
- ▶ darbs, kas pēc sava rakstura vai apstākļiem, kādos tas tiek veikts, var kaitēt bērna veselībai, drošībai vai tikumībai.

Politikas principu piemērošana

Politika attiecas uz visiem PATA grupas uzņēmumiem, kā arī to piegādātājiem un sadarbības partneriem. Visiem mūsu piegādātājiem ir jāievēro PATA Ētikas kodekss, kas ietver noteikumus par piespiedu un bērnu darba novēršanu.

Lai nodrošinātu šīs politikas izpildi, PATA grupa:

- ▶ ievēro visus normatīvos aktus, kas regulē jautājumu par piespiedu darbu un bērnu nenodarbināšanu;
- ▶ atzīst šī jautājuma nozīmīgumu un publiski pauž savu nostāju tajā;
- ▶ izglīto darbiniekus par politikā ietvertajiem jautājumiem, kā arī aicina darbiniekus ziņot par bērnu vai piespiedu darbu, ja viņi to redz vai viņiem par to radušās aizdomas;
- ▶ informē PATA grupas piegādātājus un citus sadarbības partnerus par uzņēmuma politiku un līgumos nosaka pienākumu ievērot šīs politikas nostādnes, kas ir PATA Ētikas kodeksa neatņemama sastāvdaļa;
- ▶ veic piegādātāju un sadarbības partneru auditus par politikas ieviešanu.

Šī politika reizi gadā tiek pārskatīta, nepieciešamības gadījumā tajā veicot izmaiņas vai papildinājumus. Par politikas ieviešanu un pārskatīšanu ir atbildīgas PATA grupas uzņēmumu valdes.